

Силабус освітнього компонента

Програма навчальної дисципліни

Загальна психологія

Шифр та назва спеціальності

054 - Соціологія

Інститут

ННІ Соціально-гуманітарних технологій

Освітня програма

Соціологія управління

Кафедра

Педагогіки та психології управління соціальними системами імені академіка І.А. Зязюна (301)

Рівень освіти

Бакалавр

Тип дисципліни

Загальна, обов'язкова

Семестр

1,

Мова викладання

Українська

Викладачі, розробники

Панфилов Юрій Іванович

yurii.panfilov@khpri.edu.ua

Кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та психології управління соціальними системами імені академіка І.А. Зязюна (НТУ «ХПІ»)

Досвід роботи - 35 роки. Автор та співавтор понад 115 наукових і навчально-методичних публікацій.

Провідний лектор з курсів: «Психологія професійної діяльності», «Політична психологія», «Загальна психологія», «Психологічні аспекти комунікації в професійній діяльності», "Профорієнтація та профвідбір", "Протидія домашньому насильству"

Загальна інформація

Анотація

Курс «Загальна психологія» знайомить здобувачів вищої освіти з предметом, методами загальної психології, її зв'язками з іншими науками, історією розвитку психологічних знань, структурою психіки: психічними процесами; психічними властивостями та психічними станами особистості; з функціями та операціями мислення, уяви, мовлення, дає психологічну характеристику психічних властивостей особистості: темпераменту, характеру, здібностям та їх впливу на діяльність особистості, знайомить студентів з емоційно-вольовою сферою особистості, психологічними особливостями спілкування та психологічними закономірностями управлінської діяльності..

Мета та цілі дисципліни

Мета викладання передбачає: надання студентам загальних знань та формування вмій в галузі психології, формування практичних навичок застосування отриманих знань в професійній діяльності відповідно до місії та цілей програми

Формат занять

Лекції. Практичні заняття. Самостійні заняття. Індивідуальні завдання. Підсумковий контроль – іспит.

Компетентності

ЗК-3. Здатність працювати в команді.

ЗК-7 Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК-8 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями

ЗК-10 Здатність генерувати нові ідеї (креативність)

Результати навчання

РН04. Пояснювати закономірності та особливості розвитку і функціонування соціальних явищ у контексті професійних задач.

РН07. Вміти використовувати інформаційно-комунікаційні технології у процесі пошуку, збору та аналізу соціологічної інформації.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 120 год. (4 кредита ECTS): лекції -32 год.; практичні заняття - 16 год, самостійна робота – 72 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Для успішного проходження дисципліни необхідно мати знання та навички з дисципліни «Філософія».

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Форма та методи навчання

Лекції - викладення теоретичного матеріалу лектором згідно навчальної програми і розподілу годин поміж темами. Використовуються різні інтерактивні форми активізації аудиторії та відеопрезентації вербальної інформації. Лектор має власний конспект, що відображає основний зміст теми, студенти занотують нову інформацію у власні конспекти.

Практичні заняття - проводяться у формі семінарських занять. Для практичних занять студенти опрацьовують лекційний матеріал, готують виступи з використанням навчальної і наукової літератури, виступають з презентаціями. Лектор оцінює активність студентів впродовж семінару за прийнятною шкалою оцінок в балах.

Під час практичного заняття обов'язково за кожною темою оцінюються рівень знань студентів за допомогою тестових завдань та письмової самостійної роботи на знання основних понять за темою. Практичні заняття можуть бути побудовані у формі ділової гри або дискусії.

Індивідуальне завдання - вид самостійної роботи поза аудиторними годинами, коли студент, використовуючи лекційний матеріал та додаткові джерела знань, розробляє особисту тему.

Підготовка презентації - вид самостійної роботи, що виконується студентом (або 2-3 студентами) поза аудиторними годинами. Студент вільно обирає тематику з числа тем, які пропонуються планами практичних занять, або узгоджує з викладачем ініціативну тематику. Наступним кроком студент здійснює бібліографічний пошук, використовуючи бібліотечні фонди або Інтернет-ресурси. Також складає план презентації або ставить питання, на які треба отримати аргументовану відповідь. Опанувавши джерела за темою, студент розкриває зміст питань та представляє виконану роботу на практичному занятті. Обсяг презентації - 16-25 слайдів, текст доповіді - 4-6 стандартних сторінок, набраних на комп'ютері. Основний зміст презентації доповідається у вільній формі на практичному занятті, і студент отримує оцінку від викладача.

Методи контролю

1. Поточний контроль здійснюється під час практичних занять. Враховується активність на заняттях, виконання індивідуальних завдань, підготовка наукових повідомлень, презентацій, рефератів, летучок.

2. Підсумковий (семестровий) контроль проводиться у формі екзамену або шляхом накопичення балів за поточним контролем по змістовним модулям.

Екзамен - письмова або усна відповідь на питання, що містяться в екзаменаційному білеті. Питання екзаменаційних білетів доводяться до студентів заздалегідь. Екзаменаційні білети готує лектор, вони затверджуються на засіданні кафедри і підписуються завідувачем кафедри. Екзаменатора призначає завідувач кафедри. Він має оцінити якість відповіді студента за прийнятною шкалою академічних оцінок.

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Змістовий модуль № 1.1

Тема 1. Заняття 1. Психологія як наука, її становлення і методи.

Психологія як наука. Завдання і місце психології в системі наук. Історія розвитку психологічних знань. Предмет психології і зв'язок з іншими науками. Методи та завдання психології. Галузі та методи психології. Поняття психіки. Співвідношення суб'єктивної і об'єктивної реальності. Структура психіки людини. психічні процеси; психічні властивості особистості; психічні стани особистості; психічні утворення особистості. Лекційні заняття в рамках дисципліни не передбачені.

Змістовий модуль № 1. 2

Тема 2. Заняття 1. Історія психології та її розвиток. Розвиток вітчизняної психології.

Загальна характеристика психології в період античності. Психологічні теорії Середньовіччя та епохи Відродження. Загальна характеристика психології в Новий час. Розвиток психології в XVIII ст. Розвиток психології у XIX – XX століттях. Розвиток вітчизняної психології.

Змістовий модуль № 1. 3

Тема 3. Заняття 1. Сутність простих пізнавальних процесів особистості. Відчуття. Сприйняття.

Сутність простих пізнавальних процесів. Відчуття: його фізіологічна сутність, закономірності та значення. Види відчуттів. Закономірності відчуттів. Сприйняття: його види. Основні властивості сприйняття.

Змістовий модуль 1.4

Тема 4. Заняття 1. Характеристика уваги як простого пізнавального процесу особистості.

Увага, її види та властивості. Характерні властивості уваги. Мимовільна і довільна увага. Основні прийоми покращення і управління увагою. Розвиток уваги.

Змістовий модуль 1.5

Тема 5. Заняття 1. Сутність складних пізнавальних процесів особистості. Пам'ять.

Поняття пам'яті, її види та її структура. Основні процеси пам'яті: запам'ятовування, збереження, впізнавання і відтворення. Види пам'яті. Структура пам'яті. Фактори, що впливають на якість пам'яті. Шляхи поліпшення пам'яті.

Змістовий модуль 1.6

Тема 6. Заняття 1. Сутність складних пізнавальних процесів особистості. Мислення. Мова.

Поняття мислення. Функції та завдання мислення. Наочно-дієве, наочно-образне і словесно-логічне мислення. Види мислення та його властивості. Операції мислення. Форми логічного мислення: поняття, судження, умовиводи. Мова і мовлення. Види мови. Мова її функції. Шляхи покращення якості мови. інформативність, зрозумілість, виразність.

Змістовий модуль 1.7

Тема 7. Заняття 1. Емоційно-чуттєва сфера особистості.

Поняття емоцій і почуттів. Теорії емоцій. Класифікація емоцій. Настрої, афекти, пристрасті, стрес. Фізіологічні та психологічні фактори стресу. Шляхи подолання стресу. Страх, його види.

Змістовий модуль 1.8

Тема 8. Заняття 1. Вольова сфера особистості.

Воля як характеристика свідомості особистості. Зміст волі і вольових дій. Стани розвитку вольової дії, її структура. Характеристика важливих вольових якостей особистості. Шляхи та умови активізації, формування, волі та вольових якостей особистості. Структура вольової дії. Емоційно-вольова стійкість. Вольові якості. Шляхи формування волі. Вольові дії.

Змістовий модуль 2.1

Тема 9. Заняття 1. Психологічна характеристика темпераменту і характеру особистості.

Психологічна характеристика психічних властивостей особистості. Поняття темпераменту. Психологічна характеристика темпераменту, його класифікація. Типи темпераментів.

Психологічна характеристика характеру. Типології характеру види характерів. Проблема акцентуації характеру.

Змістовий модуль 2.2

Тема 10. Заняття 1. Психологічна характеристика спрямованості та здібностей особистості

Спрямованість особистості та основні фактори, що впливають на її формування. Основні елементи спрямованості: потреби, мотиви, цілі, установки, ідеали. Види спрямованості особистості. Спрямованість та мотивація. Здібності як прояв індивідуального у психіці. Завдатки. Класифікація здібностей.

Змістовий модуль 2.3

Тема 11. Заняття 1. Психологічні теорії особистості

Психодинамічна теорія особистості. (З.Фрейд). 2. Аналітична теорія особистості (К.Юнга). 3. Гуманістична теорія особистості. 4. Когнітивна теорія особистості. 5. Поведінкова теорія особистості. 6. Діяльностна теорія особистості. 7. Диспозиційна теорія особистості

Змістовий модуль 2.4

Тема 12. Заняття 1. Психологічна характеристика психологічних станів особистості.

Психічні стани особистості. Фізіологічний стрес. Психологічний стрес. Засоби подолання стресу. Характеристика стресорів. Фази стресу. Подолання стресу. Види функціональних станів людини. Напруженість діяльності. Динаміка працездатності і стану втоми. Способи подолання стресу.

Змістовий модуль 3.1

Тема 13. Заняття 1 Психологічна характеристика спілкування особистості

Спілкування, його види та функції. Сутність міжособистісних відносин і їх види. Психологічні механізми взаєморозуміння. Манери поведінки. Функції спілкування: інформаційна; інтерактивна; перцептивна функція; експресивна;

Змістовий модуль 3.1

Тема 13. Заняття 1 Психологічна характеристика спілкування особистості

Спілкування, його види та функції. Сутність міжособистісних відносин і їх види. Психологічні механізми взаєморозуміння. Манери поведінки. Функції спілкування: інформаційна; інтерактивна; перцептивна функція; експресивна.

Змістовий модуль 3.2

Тема 14. Заняття 1 Психологічні особистості управлінського спілкування.

Особливості управлінського спілкування. Стратегії спілкування. Тактика спілкування. Засоби спілкування. Комунікативні бар'єри спілкування. Соціально-психологічні бар'єри спілкування. Особистісні бар'єри спілкування. Тактику малої розмови.

Змістовий модуль 4.1

Тема 15. Заняття 1 Конфліктні ситуації у трудових колективах та їх профілактика.

Сутність та види конфліктних ситуацій. Причини конфліктів, динаміка їх розвитку та методи управління. Роль особистості керівника у профілактиці конфліктів. Об'єктивні складові конфлікту. Соціально-психологічні складові конфлікту. Функції трудових конфліктів. Види трудових конфліктів. Причини трудових конфліктів.

Змістовий модуль 4.2

Тема 16. Заняття 1 Психологічні закономірності управлінської діяльності.

Предмет і основні поняття психології управління. Керівництво та лідерство. Основні теорії походження лідерства. Стили керівництва в системах управління. Психологічні закономірності управлінської діяльності. Критерії ефективності керівництва.

Теми практичних занять

Тема 1-2.. Предмет, завдання та основні методи психології. Історія психології та її розвиток.

Розвиток вітчизняної психології

Предмет і завдання психології. Виникнення і розвиток психології. Методи дослідження в психології. Універсальні методи. Спеціальні методи. Методи теоретичного дослідження. Методи емпіричного дослідження Методи аналізу, інтерпретації і тлумачення даних теоретичного й емпіричного дослідження. Спостереження, експеримент, бесіда, інтерв'ю, анкетування, соціометрія, референтометрія, біографічний метод, тестування, вивчення продуктів діяльності, узагальнення незалежних характеристик. Тестування. Методи математичного моделювання. Загальна характеристика психології в період античності. Психологічні теорії Середньовіччя та

епохи Відродження. Загальна характеристика психології в Новий час. Розвиток психології в XVIII ст. Розвиток психології у XIX – XX століттях. Розвиток вітчизняної психології.

Змістовий модуль № 1.3 -1.4

Тема 3- 4. Сутність простих пізнавальних процесів особистості. Відчуття. Сприйняття. Увага.

Сутність простих пізнавальних процесів. Відчуття: його фізіологічна сутність, закономірності та значення. Види відчуттів. Закономірності відчуттів. Сприйняття: його види. Основні властивості сприйняття. Характеристика уваги як простого пізнавального процесу особистості. Увага, її види та властивості. Характерні властивості уваги. Мимовільна і довільна увага. Основні прийоми покращення і управління увагою. Розвиток уваги.

Змістовий модуль 1.5 -1.6

Тема 5-6. Сутність складних пізнавальних процесів особистості. Пам'ять. Мислення. Мова.

Поняття пам'яті, її види та її структура. Основні процеси пам'яті: запам'ятовування, збереження, впізнавання і відтворення. Види пам'яті. Структура пам'яті. Фактори, що впливають на якість пам'яті. Шляхи поліпшення пам'яті. Поняття мислення. Функції та завдання мислення. Наочно-дієве, наочно-образне і словесно-логічне мислення. Види мислення та його властивості. Операції мислення. Форми логічного мислення: поняття, судження, умовиводи. Мова і мовлення. Види мови. Мова її функції. Шляхи покращення якості мови. інформативність, зрозумілість, виразність.

Змістовий модуль 1.7 -1.8

Тема 7-8. Емоційно-чуттєва та вольова сфера особистості.

Поняття емоцій і почуттів. Особливості природного розвитку емоцій і почуттів. Прояв емоцій у діяльності. Теорії емоцій. Класифікація емоцій. Почуття - як складний психологічний стан особистості, його види. Настрої, афекти, пристрасті, стрес. Фізіологічні та психологічні фактори стресу. Шляхи подолання стресу. Страх, його види. Способи подолання страху. Зовнішній прояв почуттів в умовах діяльності. Психолого - педагогічні умови виховання вищих почуттів у особистості. Воля як характеристика свідомості особистості. Зміст волі і вольових дій. Стани розвитку вольової дії, її структура. Характеристика важливих вольових якостей особистості. Шляхи та умови активізації, формування, волі та вольових якостей особистості. Структура вольової дії. Емоційно-вольова стійкість. Вольові якості: цілеспрямованість, рішучість, самостійність, ініціативність, наполегливість, витримку, дисциплінованість, мужність. Шляхи формування волі. Патології волі. Типи критеріїв волі та локус контролю. Вольові дії : імпульс, мета, мотиви, способи та засоби діяльності, прийняття рішення та його виконання. Етапи здійснення вольового акта.

Змістовий модуль 2.1-2.2

Тема 9- 10. Психологічна характеристика темпераменту і характеру, спрямованості та здібностей особистості.

Поняття темпераменту. Психологічна характеристика темпераменту, його класифікація. Типи темпераментів. Сила, урівноваженість, рухливість нервових процесів. Темперамент та індивідуальний стиль діяльності. Вплив темпераменту на діяльність особистості. Визначення характеру. Психологічна характеристика характеру. Типології характеру. Соціальна типологія характеру (Фром та ін.). Конституціональна типологія характеру (Кречмер, Шелдон та ін.). Проблема акцентуації характеру. Акцентуальна типологія характерів, (Личко, Леонгард та ін.). Види характерів особистості. Формування характеру особистості. Спрямованість особистості та основні фактори, що впливають на її формування. Основні елементи спрямованості: потреби, мотиви, цілі, установки, ідеали. Види спрямованості особистості. Спрямованість та мотивація. Потреби, мотиви, цілі, установки, ідеали. Потреби. Інтереси. Схильності. Бажання. Наміри. Світогляд людини. Завдатки. Класифікація здібностей: природні та специфічні людські здібності. Загальні, спеціальні здібності. Теоретичні та практичні здібності. Геніальність і талант.

Змістовий модуль 2.3 -2.4

Тема 11-12. Психологічні теорії особистості. Психологічна характеристика психологічних станів особистості.

Психодинамічна теорія особистості. (З.Фрейд). Структура психіки особистості по З. Фрейду. Ід, его, суперего. Етапи формування особистості. Комплекс Едіпа. Комплекс Електри. Захисні механізми психіки особистості по З. Фрейду. Реалістична тривога. Невротична тривога. Моральна тривога, Соціальна тривога. 2. Аналітична теорія особистості (К.Юнга). Архетипи. Універсальні та індивідуально-специфічні архетипи особистості. "Коллективне несвідоме: властивості архетипу "персона" (маска); "тінь"; "аніmus" (дух); "аніma" (душа). Індивідуальне несвідоме. Індивідуальні свідоме. Гуманістична теорія особистості. Основні напрямки розвитку гуманітарної теорії

особистості: -"клінічний" К. Роджерс, "мотиваційний", А. Маслоу. Головні джерела розвитку особистості - самоактуалізація. Особлива особистісна структура "Я": "ідеальне Я" та "реальне Я". Рівні потреб, що лежать в основі розвитку особистості. Самооцінка та конгруентність "ідеального Я" та "реального Я". Когнітивна теорія особистості. Середовище, соціальне оточення - яку головне джерело розвитку особистості. Вплив інтелектуальних процесів на поведінку людини. Конструкт як класифікатор-шаблон нашого сприйняття. Поведінкова теорія особистості. Напрями в поведінковій теорії особистості: рефлексорний (Джона Уотсона та Беренса Скіннера) та соціальний (Альберта Бандури та Джуліана Роттер).. Середовище - як головне джерело розвитку особистості. Особистість - як сукупність соціальних навичок. Фактори, що детермінують поведінку людини. Основні умови, які визначають формування у людини впевненості в тому, що вона може зробити. Діяльностна теорія особистості. Діяльність як головне джерело розвитку особистості. Основні, структурні блоки особистості: спрямованість, здібності, характер та самоконтроль. Свобода - як усвідомлена потреба. Співвідношення свідомого і несвідомого. Диспозиційна теорія особистості. Основні напрямки: "жорстке", "мяке" и проміжне - формально-динамічне. Психічні стани особистості. Фізіологічний стрес. Психологічний стрес. Засоби подолання стресу. Характеристика стресорів. Фази стресу. Подолання стресу. Види функціональних станів людини. Напруженість діяльності. Динаміка працездатності і стану втомі. Способи подолання стресу.

Змістовий модуль 3.1-3.2

Тема 13-14 Психологічна характеристика спілкування особистості та психологічні особистості управлінського спілкування.

Спілкування, його види та функції. Сутність міжособистісних відносин і їх види. Психологічні механізми взаєморозуміння. Манери поведінки. Функції спілкування: інформаційна; інтерактивна; перцептивна функція; експресивна. Особливості управлінського спілкування. Стратегії спілкування. Тактика спілкування. Засоби спілкування. Комунікативні бар'єри спілкування. Соціально-психологічні бар'єри спілкування. Особистісні бар'єри спілкування. Тактику малої розмови.

Змістовий модуль 4.1 -4.2

Тема 15-16. Конфліктні ситуації у трудових колективах та їх профілактика. Психологічні закономірності управлінської діяльності.

Сутність та види конфліктних ситуацій. Причини конфліктів, динаміка їх розвитку та методи управління. Роль особистості керівника у профілактиці конфліктів. Об'єктивні складові конфлікту. Соціально-психологічні складові конфлікту. Функції трудових конфліктів. Види трудових конфліктів. Причини трудових конфліктів. Предмет і основні поняття психології управління. Керівництво та лідерство. Основні теорії походження лідерства. Стилі керівництва в системах управління. Психологічні закономірності управлінської діяльності. Критерії ефективності керівництва.

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи в рамках дисципліни не передбачені

Самостійна робота

Тема 1. Психологія як наука, її становлення і методи.

Внесок у розвиток психологічного знання вчених стародавнього світу та середніх віків. Визначні психологи ХХ ст. Сучасний стан психології в Україні. Розвиток і становлення вітчизняної психології. Основні етапи розвитку психологічних знань. Донауковий етап розвитку психології. Науковий етап розвитку психології. Погляди вітчизняних вчених на психіку. Біхевіоризм. Гештальтпсихологія. Основи психоаналізу (фрейдизм) З.Фрейд (Гуманістична психологія (А.Маслоу, К.Роджерс, Г.Олпорт). Когнітивна психологія Ж. Піаже, Дж. Брунера. Харківська, Київська, Одеська, Львівська школи психології.

Тема 2. Історія психології та її розвиток. Розвиток вітчизняної психології.

Загальна характеристика психології в період античності. Психологічні теорії Середньовіччя та епохи Відродження. Розвиток європейської психології в 4 - 11 століттях. Арабська психологія. Загальна характеристика психології в Новий час. Раціоналізм та сенсуалізм у психології. Розвиток психології в ХVІІІ ст. Розвиток психології у ХІХ – ХХ століттях. Становлення та розвиток нових психологічних шкіл. Структуралізм. Розвиток вітчизняної психології. Вища нервова діяльність як поведінка І.П. Павлова. Рефлексологічна теорія психіки В.М. Бехтерева. Культурно-історична

концепція Л.С. Виготського. Теорія провідної діяльності О.М. Леонтьєва. Психологія установки в теорії Д.М. Узнадзе.

Тема 3. Сутність простих пізнавальних процесів особистості. Відчуття. Сприйняття.

Роль простих пізнавальних процесів у житті людини. Фізіологічна сутність відчуття, закономірності та значення. Значення екстероцептивних (контактних і дистанційних), інтероцептивних; пропріорецептивних відчуттів особистості. Властивості відчуттів: абсолютна чутливість; межа відчуття; адаптація; сенсбілізація. Сприйняття: його види. Поняття про сприйняття. Фізіологічні основи, види та властивості сприйняття. Основні особливості сприйняття.

Тема 4. Характеристика уваги як простого пізнавального процесу особистості.

Увага, як результат рухового пристосування. Увага як обмеженості обсягу свідомості. Увага як результат емоції. Увага як результат апперцепції, як результат життєвого досвіду індивіда, Увага як посилення нервової дратівливості. Теорія нервового придушення. Основні прийоми покращення і управління увагою. Розвиток уваги.

Тема 5. Сутність складних пізнавальних процесів особистості. Пам'ять.

Пам'ять як основа психічної діяльності. Асоціації по суміжності, за подібністю або за контрастом. Види пам'яті: мимовільна, довільна пам'ять. Умови ефективності пам'яті. Крива запам'ятовування Еббінгауза. Дослідити форми відтворення пам'яті: впізнавання; спогад; пригадування; ремінісценція, суб'єктивні та об'єктивні чинники пам'яті. Основні прийоми покращення і управління увагою.

Тема 6. Сутність складних пізнавальних процесів особистості. Мислення. Мова.

Наочно-дієве; словесно-логічне; теоретичне і практичне, інтуїтивне і аналітичне, реалістичне і аутистичне, продуктивне і репродуктивне мислення. Порівняння, аналіз, синтез, абстракція, узагальнення (або генералізація) як операції мислення: Форми логічного мислення: поняття, судження, умовиводи. Шляхи покращення якості мови. інформативність, зрозумілість, виразність.

Тема 7. Емоційно-чуттєва сфера особистості.

Почуття - як складний психологічний стан особистості, його види. Прояв емоцій у діяльності. Теорії емоцій. Класифікація емоцій. Настрої, афекти, пристрасті, стрес. Фізіологічні та психологічні фактори стресу. Шляхи подолання стресу. Зовнішній прояв почуттів в умовах діяльності. Психолого - педагогічні умови виховання вищих почуттів у особистості.

Тема 8. Вольова сфера особистості.

Шляхи та умови активізації, формування, волі та вольових якостей особистості. Структура вольової дії. Емоційно-вольова стійкість. Вольові якості: цілеспрямованість, рішучість, самостійність, ініціативність, наполегливість, витримку, дисциплінованість, мужність. Шляхи формування волі. Патології волі. Типи критеріїв волі та локус контролю. Етапи здійснення вольового акта.

Тема 9. Психологічна характеристика темпераменту і характеру особистості.

Темперамент та індивідуальний стиль діяльності. Вплив темпераменту на діяльність особистості. Соціальна типологія характеру (Фром та ін.). Конституціональна типологія характеру (Кречмер, Шелдон та ін.). Проблема акцентуації характеру. Акцентуальна типологія характерів, (Личко, Леонгард та ін.). Формування характеру особистості.

Тема 10. Психологічна характеристика спрямованості та здібностей особистості

Потреби, мотиви, цілі, установки, ідеали особистості. Потяги. Інтереси. Схильності. Бажання. Наміри. Світогляд людини. Здібності як прояв індивідуального у психіці. Завдатки. Класифікація здібностей: природні та специфічні людські здібності. Загальні, спеціальні здібності. Теоретичні та практичні здібності. Геніальність і талант.

Тема 11. Психологічні теорії особистості

Структура психіки особистості по З. Фрейду. Ід, его, суперего. Етапи формування особистості. Комплекс Едіпа. Комплекс Електри. Захисні механізми психіки особистості по З. Фрейду. Архетипи. Універсальні та індивідуально-специфічні архетипи особистості. "Коллективне несвідоме: властивості архетипу "персона" (маска); "тінь"; "аніmus" (дух); "аніma" (душа). Гуманістична теорія особистості. Основні напрямки розвитку гуманітарної теорії особистості: - "клінічний" К. Роджерс, "мотиваційний", А. Маслоу. Самооцінка та конгруентність "ідеального Я" та "реального Я". Когнітивна теорія особистості. Середовище, соціальне оточення - яку головне джерело розвитку особистості. Вплив інтелектуальних процесів на поведінку людини. Конструкт як класифікатор-шаблон нашого сприйняття. Поведінкова теорія особистості. Середовище - як головне джерело розвитку особистості. Особистість - як сукупність соціальних навичок. Фактори,

що детермінують поведінку людини. Діяльністьна теорія особистості. Діяльність як головне джерело розвитку особистості. Основні, структурні блоки особистості: спрямованість, здібності, характер та самоконтроль. Диспозиційна теорія особистості. Основні напрямки: "жорстке", "м'яке" і проміжне - формально-динамічне

Тема 12. Психологічна характеристика психологічних станів особистості.

Психічні стани особистості. Фізіологічний стрес. Психологічний стрес. Засоби подолання стресу. Характеристика стресорів. Фази стресу. Подолання стресу. Види функціональних станів людини. Напруженість діяльності. Динаміка працездатності і стану втомі. Способи подолання стресу.

Тема 13. Психологічна характеристика спілкування особистості

Спілкування, його види та функції. Сутність міжособистісних відносин і їх види. Психологічні механізми взаєморозуміння. Манери поведінки.

Функції спілкування: інформаційна; інтерактивна; перцептивна функція; експресивна;

Тема 14. Психологічні особистості управлінського спілкування.

Особливості управлінського спілкування. Стратегії спілкування. Тактика спілкування. Засоби спілкування. Комунікативні бар'єри спілкування. Соціально-психологічні бар'єри спілкування. Особистісні бар'єри спілкування. Тактику малої розмови.

Тема 15. Конфліктні ситуації у трудових колективах та їх профілактика.

Сутність та види конфліктних ситуацій. Причини конфліктів, динаміка їх розвитку та методи управління. Роль особистості керівника у профілактиці конфліктів. Об'єктивні складові конфлікту. Соціально-психологічні складові конфлікту. Функції трудових конфліктів. Види трудових конфліктів. Причини трудових конфліктів.

Тема 16. Психологічні закономірності управлінської діяльності.

Предмет і основні поняття психології управління. Керівництво та лідерство. Основні теорії походження лідерства. Стилi керівництва в системах управління. Психологічні закономірності управлінської діяльності. Критерії ефективності керівництва.

Література та навчальні матеріали

1. Бригадир М.Б., Бугерко Я.М., Ревасевич І.С. Загальна психологія. Збірник кейсів: навч.-метод.посіб. Тернопіль : Економічна думка ТНЕУ, 2017. 35 с.
2. Варій М.Й. Загальна психологія : підручник : у 2 т. Вид. 5-те, виправл. і допов. Львів : Априорі, 2016. Т.1 .382 с.
3. Варій М.Й. Загальна психологія : підручник : у 2 т. Вид. 5-те, виправл. і допов. Львів : Априорі, 2016. Т.2. 358 с.
4. Дуткевич Т. В. Загальна психологія. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 388 с.
5. Ільїна Н. М., Мисник С. О. Загальна психологія: теорія та практикум. Київ : «Університетська книга», 2017. 352 с.
6. Ільїна Н. М. Загальна психологія в екзаменаційних питаннях і відповідях. Навч. посіб. Київ : «Університетська книга», 2018. 239 с.
7. Максименко С.Д. Загальна психологія. Видання 3-є, перероблене та доповнене. Навчальний посібник. – К.:Центр учбової літератури, 2008.-272 с
8. Методологія і психологія гуманітарного пізнання: колективна монографія. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. 998 с.
9. Москалець В. П. Загальна психологія : підручник. Київ : Ліра-К, 2020. 564 с.
10. Москалець В. П. Психологія особистості: підручник. Київ – Івано-Франківськ : «Нова Зоря», 2020. 435 с.
11. М'ясоїд П.А. Психологічне пізнання: історія, логіка, психологія. Київ : Либідь, 2016. 560 с.
12. Ревасевич І.С. Загальна психологія: навч.-метод. комплекс. Тернопіль : ТНЕУ, 2016. 47 с.
13. Савчин М. В. Загальна психологія : підручник. Вид. 3-тє, стереотип. Київ, ВЦ «Академія», 2020. 344 с.
14. Трофімов Ю.Л., Рибалка В.В., Гончарук П.А. Психологія: Підручник. 3-тє вид., стереотип. Київ: Либідь, 2001. 560 с.
15. Teger, Allan I. Too Much Invested to Quit. Elsevier. Pergamon General Psychology Series. 2017. Vol. 83.

15. Valsiner, Jaan, Nandita Chaudhary, and Gerhard Benetka. From methodology to methods in human psychology. Cham: Springer International Publishing, 2017. P. 113-122.
16. Paloutzian, Raymond F. Psychology of religion in global perspective: Logic, approach, concepts. The international journal for the psychology of religion. 2017. Vol. 27, № 1. P. 1- 13.
17. Федоренко Р. П. Психологія сім'ї : навч. посіб. / Федоренко Р.П. – Луцьк : РВВ «Вежа-Друк», 2015. – 360 с.
18. Фурман А. А. Психологія смисложиттєвого розвитку особистості. Тернопіль: ТНЕУ, 2017. 508 с.

Електронні ресурси

nplu.kiev.ua - Національна парламентська бібліотека України
nbuv.gov.ua - Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського
ukrlibworld.kiev.ua/med - Державна науково-медична бібліотека України
gntb.n-t.org - Державна науково-технічна бібліотека України
lucl.lucl.kiev.ua - Публічна бібліотека імені Лесі Українки (Київ)
ukrbook.net - Книжкова палата України
lib.com.ua - Українська електронна бібліотека

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

100% підсумкової оцінки складаються з результатів оцінювання у вигляді заліку (20%) та поточного оцінювання (80%).

Залік: тестові завдання за темами курсу.
 Поточне оцінювання: онлайн тест за темами (20%), індивідуальні завдання/проекти (презентації) (20%) та тестові завдання по кожному практичному заняттю (40%)

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХП»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХП» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

Дата погодження, підпис

Завідувач кафедри
Ніна ПІДБУЦЬКА

30.06.2023

Дата погодження, підпис

30.06.2023

Гарант ОП
Марина БІРЮКОВА

